

مقررات کار با حیوانات آزمایشگاهی

مقدمه:

حیوانات نقش بسیار مهمی در ارتقاء علوم پزشکی داشته و مبانی اخلاقی و تعالیم ادیان الهی حکم می‌کنند که به حقوق حیوانات پایبند باشیم، اگرچه ممکن است در زمینه‌های مختلف علمی پژوهشی حقوق انسان‌ها نیز رعایت نشده و گه‌گاه اعمال ضد اخلاقی دیده شود ولی به هر حال هرچه به سمت توسعه بالنده و پایدار قدم برمی‌داریم ضرورت‌های همراه آن را باید پذیرفته و رعایت حقوق حیوانات در زمینه پژوهشی هم از جمله آنها می‌باشد بر این اساس محققین می‌بایست در پژوهش‌هایی که بروی حیوانات صورت می‌گیرد، اصول اخلاقی پژوهش حیوانات را رعایت کنند.

شرایط حمل و نقل و نگهداری حیوانات آزمایشگاهی:

- ۱- قرنطینه حیوان تازه وارد شده، رعایت شود.
- ۲- شرایط حرارت و برودت، نور و هوای تنفسی از محل خرید حمل تا به محل دایم حیوان فراهم باشد.
- ۳- وسیله نقلیه حمل حیوان، دارای شرایط و مجوز لازم داشته باشد.
- ۴- فضا و قفس با گونه حیوان متناسب باشد.
- ۵- قفس‌ها امکان استراحت حیوان را داشته باشند.
- ۶- حیوانات در مجاورت حیوانات شکارچی خود قرار نگیرند.
- ۷- قفس‌ها برای مشاهده توسط فرد مراقب مناسب باشد.
- ۸- امکان فرار حیوان از قفس وجود نداشته باشد.
- ۹- صداهای اضافی که باعث آزار حیوان می‌شوند از محیط حذف شود.
- ۱۰- امکان آسیب و جراحت حیوان در اثر جابجایی وجود نداشته باشد.
- ۱۱- از مواد ضد عفونی کننده استاندارد، برای تمیز کردن محیط و استریل نمودن وسایل استفاده شود.
- ۱۲- تغذیه و آب مصرفی حیوان مناسب باشد.
- ۱۳- بستر و محل استراحت حیوان بصورت منظم تمیز گردد.

- ۱۴- تهویه و تخلیه فضولات به طور پیوسته انجام شود به نحوی که بوی آزار دهنده و امکان آلرژی‌زایی و انتقال بیماری به حیوانات آزمایشگاهی وجود نداشته باشد.
- ۱۵- ذخایر آب و غذا، روشنایی و رنگ مناسب در محل نگهداری حیوانات بکار گرفته شود.
- ۱۶- فضا برای ذخیره سازی اجساد و لاشه حیوانات و دفع آنها وجود داشته باشد.
- ۱۷- فضای کافی و راحت برای پرسنل اداری و تخصصی و تکنسین‌ها وجود داشته باشد.
- ۱۸- کارکنان باید آموزش کار با حیوانات را دیده باشند.
- ۱۹- فضای کافی برای استراحت مراقبین و ... وجود داشته باشد.
- ۲۰- کارکنان باید اهمیت کار پژوهش با حیوانات را فرا گیرند.
- ۲۱- سلامت حیوان، توسط فرد تحویل گیرنده کنترل شود.
- ۲۲- از حیوانات بیمار یا دارای شرایط ویژه مثل بارداری و شیردهی استفاده نشود.
- ۲۳- فرصت لازم برای سازگاری حیوان با محیط و افراد، قبل از پژوهش فراهم شود.
- ۲۴- قبل از ورود حیوانات، براساس نوع و گونه، شرایط لازم نگهداری فراهم باشد.
- ۲۵- در صورت نگهداری در فضای باز، حیوان باید دارای پناهگاه باشد.
- ۲۶- در فضای بسته شرایط لازم از نظر نور، اکسیژن، رطوبت، دما، فراهم شود.
- ۲۷- قفس‌ها و دیوار کف و سایر بخش‌های ساختمانی قابل شستشو و قابل ضد عفونی کردن باشد.
- ۲۸- شستشو و ضد عفونی کردن فضای نگهداری به طور پیوسته باید انجام شود.
- ۲۹- فضا و ساختمان نگهداری دارای امکانات لازم برای سلامت حیوانات باشد.
- ۳۰- گونه خاص حیوانی انتخاب شده برای آزمایش و تحقیق مناسب باشد.
- ۳۱- حداقل حیوان مورد نیاز برای صحت آماری و حقیقی پژوهش مورد استفاده قرار گیرد.
- ۳۲- به هیچ وجه حیوانات در پیش همدیگر قربانی نگردند.
- ۳۳- امکان استفاده از برنامه‌های جایگزینی بهینه به جای استفاده از حیوان وجود نداشته باشد.
- ۳۴- حداقل آزار در مراحل مختلف تحقیق و در روش اتلاف حیوان پس از تحقیق بکار گرفته شود.
- ۳۵- در کل مدت مطالعه کدهای (گروه‌های) کار با حیوانات رعایت شود.
- ۳۶- نتایج تحقیق باید منجر به ارتقاء سطح سلامت جامعه گردد.

پیشنهادات:

پیشنهاد می‌گردد کمیته نظارت بر مقررات کار با حیوانات آزمایشگاهی متشکل از ریاست دانشکده، معاون دانشکده، مدیر گروه زیست‌شناسی سلولی و مولکولی، مدیر گروه فیزیولوژی جانوری، کارشناس گروه زیست‌شناسی سلولی و مولکولی، کارشناس گروه فیزیولوژی جانوری و نماینده دانشجویان هر ورودی تشکیل و حداقل در هر نیمسال یک جلسه برگزار گردد و برای دانشجویان کارشناسی ارشد چک لیست زیر توسط کارشناس آزمایشگاه تهیه و بعد از بررسی توسط کمیته نظارت، نتیجه به استاد راهنما ارائه گردد.

عنوان پایان نامه :

نام و نام خانوادگی دانشجو: شماره دانشجویی: تاریخ ورود به حیوانخانه:

- قفس‌ها امکان استراحت حیوان را دارند؟ بلی خیر
- حیوانات در مجاورت حیوانات شکارچی خود قرار نگرفته‌اند؟ بلی خیر
- قفس مناسب برای مشاهده توسط فرد مراقب می‌باشد؟ بلی خیر
- امکان فرار از قفس وجود ندارد؟ بلی خیر
- امکان آسیب و جراحت حیوان در اثر جابجایی وجود ندارد؟ بلی خیر
- تغذیه مناسب حیوان صورت می‌گیرد؟ بلی خیر
- شرایط تنظیم حرارت و برودت، نور و هوای تنفسی تا حمل به محل دایم حیوان فراهم می‌باشد؟ بلی خیر
- وسیله نقلیه حمل حیوان دارای شرایط و معجز لازم برای محل حیوان می‌باشد؟ بلی خیر
- فضا و قفس مناسب با گونه حیوان وجود دارد؟ بلی خیر
- تهویه و تخلیه فضولات به نحوی که بوی آزار دهنده و امکان آلرژی‌زایی و انتقال بیماری نباشد وجود دارد؟ بلی خیر
- ذخایر آب و غذا، روشنایی و رنگ مناسب در محل نگهداری حیوانات بکار رفته است؟ بلی خیر
- فضا برای ذخیره سازی اجساد و لاشه حیوانات و دفع آنها وجود دارد؟ بلی خیر

- فضای کافی و راحت برای پرسنل اداری و تخصصی و تکنیسین ها وجود دارد ؟ بلی خیر
- فضای کافی برای استراحت مراقبین و ... وجود دارد ؟ بلی خیر
- سلامت حیوان توسط فرد تحویل گیرنده کنترل می شود ؟ بلی خیر
- از حیوانات بیمار یا دارای شرایط ویژه مثل بارداری و شیردهی استفاده نمیشود؟ بلی خیر
- فرصت لازم برای سازگاری حیوان با محیط و افراد قبل از پژوهش فراهم می شود ؟ بلی خیر
- قبل از ورود حیوانات، براساس نوع و گونه شرایط لازم نگهداری وجود داشته است ؟ بلی خیر
- در صورت نگهداری در فضای باز حیوان دارای پناهگاه می باشد ؟ بلی خیر
- در فضای بسته شرایط لازم از نظر نور ، اکسیژن، رطوبت ،دما ، فراهم می باشد؟ بلی خیر
- قفس ها و دیوار کف و سایر بخش های ساختمانی قابل شستشو و ضد عفونی می باشد؟ بلی خیر
- شستشو و ضد عفونی کردن فضای نگهداری انجام می شود ؟ بلی خیر
- فضا و ساختمان نگهداری دارای امکانات لازم برای سلامت حیوانات می باشد؟ بلی خیر
- گونه خاص حیوانی برای آزمایش مناسب با تحقیق انتخاب شده است ؟ بلی خیر
- حداقل حیوان مورد نیاز برای صحت آماری و حقیقی پژوهش استفاده شده است ؟ بلی خیر
- امکان استفاده از برنامه های جایگزینی بهینه بجای استفاده از حیوان وجود نداشته است ؟ بلی خیر
- حداقل آزار در مراحل مختلف تحقیق و در روش اتلاف حیوان پس از تحقیق بکار رفته است ؟ بلی خیر
- در پروپوزال های پژوهشی کدهای (گروه های) کار با حیوانات رعایت شده است ؟ بلی خیر
- در کل مدت مطالعه کدهای کار با حیوانات رعایت شده است ؟ بلی خیر
- نتایج تحقیق منجر به ارتقاء سلامت جامعه می گردد ؟ بلی خیر

نام و نام خانوادگی:

تاریخ و امضا: